

Kiad.: RMKT XVII/3, 1961; RMKT XVII/14, 1991; RMKT XVIII/4, 2000; RMKT XVIII/8, 2006; SZABÓ T. Attila, *Haja haja virágom*, Bukarest, [1970], Kolozsvár, 2007; STOLL Béla, *Pajkos énekek*, Bp., 1984 (Magyar Ritkaságok).

Irod.: STOLL, 1963, 2002, 32004, 409. sz.; *A Tiszáninmeni Református Egyházkerület lelkészei. A kezdetektől a Millenniumig. Adattár*, összeáll. UGRAI János, Sárospatak–Tiszaújváros, 2007.

Csörsz Rumen István

rakottművű bútor → intarziás bútor

Rakovský, Martin (Martinus Rakocius, Rákóczi Márton, Rakovszky Márton; Rákó, 1535 k.–Kutná Hora, 1579. aug. 28.)

Latin humanista költő. Bártfán (Leonhard →Stöckelnél) és Wittenbergben tanult, 1558-ban Melanchthonnál magiszteri fokozatot szerzett. Epigrammáit és elégiáit Prágában adta ki (1555), ahol tagja volt a Societas poetarum Latino-rumnak. 1559–69 között Pozsonyban a Magyar Kamara tisztviseelője. 1569-től a trencsényi Sodalitas poetarum (→trencsényi versíró kör) tagja. 1574-től Turóc m. alispánja. Számos magyar kortársá-

hoz írt latin nyelvű verset, →Nádasdy (I.) Tamásról encomiumot szerzett. Két nagy államtudományi költeményét (*Libellus de partibus reipublicae et causis mutationum regnorum imperiorumque; De magistratu politico*) I. Miksa magyar királynak ajánlotta.

Művei: Martini RAKOVSKÝ a Rakov Opera omnia, ed. Miloslaus OKÁL, Bratislava, 1974.

Irod.: Miloslav OKÁL, *Život a dielo Martina Rakovského*, I–II, Martin, 1979–83; *Martin Rakovský a latinská humanistická kultúra na Slovensku*, ed. Eva TKÁČIKOVÁ a kol., Bratislava, 1998.

Pajorin Klára

Ransano, Pietro (Petrus Ransanus, Palermo, 1428–Lucera, 1492)

Domonkos szerzetes, lucerai püspök, diplomata, szónok, a keresztény-humanista →történetírás egyik kezdeményezője. Hatalmas terjedelmű világtörténetében (*Annales omnium temporum*, ms., Palermo, Biblioteca Comunale) elsöül alkalmazta történeti forrásként a nyelvi sajátosságokat, és a történelem menetének vizsgálatában az elsők között figyelt a földrajzi környezetre. Ő vette észre a román és az olasz nyelv rokonságát, amelynek alapján felvázolta a dákoromán kontinuitás ötletét. Kezdeményezőseit Enea Silvio →Piccolomini folytatta. Ugyancsak ~ vetette föl és dolgozta ki a Hunyadi család római származásának elméletét, és tőle származik a Corvinus nevezet. 1488–90-ben a magyar udvarban tartózkodott, ez idő alatt a →*Thuróczykrónika* nyomán elkészítette a magyar történelem első humanista feldolgozását (*Epithoma rerum Hungararum*), amely Antonio →Bonfini számára forrásul szolgált. Az *Epithoma* bevezetéseként vázolta fel az első nagy terjedelmű kozmográfiái áttekintést Mo.-ról.

Kiad.: *Epithoma rerum Hungararum, id est Annalium omnium temporum liber primus et sexagesimus*, ed. Petrus KULCSÁR, Bp., 1977 (krit. kiad.); *A magyarok történetének rövid foglalata*, kiad. BLAZOVICH László, Sz. GALÁNTAI Erzsébet, ford. UŐK, KULCSÁR Péter, Bp., 1999 (Millenniumi Magyar Történelem. Források).

Vine DEO, et letus profectibus vitere suis,
Heret in solo spes tua fixa DEO.

Embléma Rakovský Miksának ajánlott kötetéből
(Bécs, 1560)